

BÀI 12 PHÒNG BỆNH SỐT RÉT

MỤC TIÊU

Sau bài học, HS có khả năng :

- Nhận biết một số dấu hiệu chính của bệnh sốt rét.
- Nêu tác nhân, đường lây truyền bệnh sốt rét.
- Làm cho nhà ở và nơi ngủ không có muỗi.
- Tự bảo vệ mình và những người trong gia đình bằng cách ngủ màn (đặc biệt màn đã được tẩm chất phòng muỗi), mặc quần áo dài để không cho muỗi đốt khi trời tối.
- Có ý thức trong việc ngăn chặn không cho muỗi sinh sản và đốt người.

ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

Thông tin và hình trang 26, 27 SGK.

HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

Mở bài :

- Tùy từng nơi mà GV nêu vấn đề. Đối với nơi có bệnh sốt rét, GV có thể nêu câu hỏi như trong SGK :

Trong gia đình hoặc xung quanh nhà bạn đã có ai bị sốt rét chưa ? Nếu có, hãy nêu những gì bạn biết về bệnh này.

- Đối với những nơi không có bệnh sốt rét, GV có thể hỏi :

Trong lớp ta có bạn nào đã nghe nói về bệnh sốt rét ? Nếu có, hãy nêu những gì bạn biết về bệnh này.

Hoạt động 1 : LÀM VIỆC VỚI SGK

* Mục tiêu :

- HS nhận biết được một số dấu hiệu chính của bệnh sốt rét.
- HS nêu được tác nhân, đường lây truyền bệnh sốt rét.

* *Cách tiến hành :*

Bước 1 : Tổ chức và hướng dẫn

GV chia nhóm và giao nhiệm vụ cho các nhóm :

- Quan sát và đọc lời thoại của các nhân vật trong các hình 1, 2 trang 26 SGK.
- Trả lời các câu hỏi :
 1. Nêu một số dấu hiệu chính của bệnh sốt rét.
 2. Bệnh sốt rét nguy hiểm như thế nào ?
 3. Tác nhân gây ra bệnh sốt rét là gì ?
 4. Bệnh sốt rét lây truyền như thế nào ?

Bước 2 : Làm việc theo nhóm

Các nhóm trưởng điều khiển nhóm mình làm việc theo hướng dẫn trên.

Bước 3 : Làm việc cả lớp

Đại diện từng nhóm trình bày kết quả làm việc của nhóm mình. Mỗi nhóm chỉ trình bày một câu hỏi. Các nhóm khác bổ sung.

Dưới đây là các câu trả lời có tính chất mở rộng để GV tham khảo, không yêu cầu HS phải nêu được đầy đủ và không yêu cầu các em phải học thuộc.

1. Dấu hiệu : Cách 1 ngày lại xuất hiện một cơn sốt. Mỗi cơn sốt có 3 giai đoạn :
 - Bắt đầu là rét run : Thường nhức đầu, người ớn lạnh hoặc rét run từ 15 phút đến 1 giờ.
 - Sau rét là sốt cao : Nhiệt độ cơ thể thường 40°C hoặc hơn. Người bệnh mệt, mặt đỏ và có lúc mê sảng. Sốt cao kéo dài nhiều giờ.
 - Cuối cùng, người bệnh bắt đầu ra mồ hôi, hạ sốt.
2. Bệnh sốt rét nguy hiểm : Gây thiếu máu ; bệnh nặng có thể chết người (vì hồng cầu bị phá huỷ hàng loạt sau mỗi cơn sốt rét).

3. Bệnh sốt rét do một loại kí sinh trùng gây ra.
4. Đường lây truyền : Muối a-nô-phen hút máu người bệnh trong đó có kí sinh trùng sốt rét rồi truyền sang cho người lành.

Hoạt động 2 : QUAN SÁT VÀ THẢO LUẬN

* *Mục tiêu* : Giúp HS :

- Biết làm cho nhà ở và nơi ngủ không có muỗi.
- Biết tự bảo vệ mình và những người trong gia đình bằng cách ngủ màn (đặc biệt màn đã được tẩm chất phòng muỗi), mặc quần áo dài để không cho muỗi đốt khi trời tối.
- Có ý thức trong việc ngăn chặn không cho muỗi sinh sản và đốt người.

* *Cách tiến hành* :

Bước 1 : Thảo luận nhóm

GV viết sẵn các câu hỏi ra các phiếu và phát cho các nhóm để nhóm trưởng điều khiển nhóm mình thảo luận :

1. Muối a-nô-phen thường ẩn náu và đẻ trứng ở những chỗ nào trong nhà và xung quanh nhà ?
2. Khi nào thì muỗi bay ra để đốt người ?
3. Bạn có thể làm gì để diệt muỗi trưởng thành ?
4. Bạn có thể làm gì để ngăn chặn không cho muỗi sinh sản ?
5. Bạn có thể làm gì để ngăn chặn không cho muỗi đốt người ?

Bước 2 : Thảo luận cả lớp

Sau khi các nhóm đã thảo luận, GV yêu cầu đại diện của một nhóm trả lời câu hỏi thứ nhất. Nếu HS này trả lời tốt thì có quyền chỉ định một bạn bất kì thuộc nhóm khác trả lời câu hỏi thứ 2 và cứ như vậy cho đến hết. Nếu HS của nhóm nào trả lời chưa đầy đủ thì HS khác của nhóm đó phải bổ sung. Nếu câu trả lời tốt mới có quyền chỉ định tiếp bạn nhóm khác trả lời câu tiếp theo.

Gợi ý các câu trả lời :

1. Muối a-nô-phen thường ẩn náu ở nơi tối tăm, ẩm thấp, bụi rậm,... và đẻ trứng ở những nơi nước đọng, ao tù hoặc ở ngay trong các mảnh bát, chum, vại, lon sữa bò,... có chứa nước.
2. Vào buổi tối và ban đêm, muỗi thường bay ra nhiều để đốt người.
3. Để diệt muỗi trưởng thành ta có thể phun thuốc trừ muỗi (hình 3 trang 27 SGK) ; tổng vệ sinh không cho muỗi có chỗ ẩn nấp (hình 4 trang 27 SGK).
4. Để ngăn chặn không cho muỗi sinh sản có thể sử dụng các biện pháp sau : Chôn kín rác thải và dọn sạch những nơi có nước đọng, lấp những vũng nước, thả cá để chúng ăn bọ gậy,...
5. Để ngăn chặn không cho muỗi đốt người : Ngủ màn, mặc quần dài, áo dài tay buổi tối,... Ở một số nơi, người ta còn tẩm màn bằng chất phòng muỗi (hình 5 trang 27 SGK).

Kết thúc tiết học, GV yêu cầu HS đọc mục *Bạn cần biết* trang 27 SGK.

Lưu ý : GV cần phân biệt "tác nhân" và "nguyên nhân" gây bệnh :

- Tác nhân gây bệnh : Chỉ trực tiếp vi khuẩn, vi-rút, kí sinh trùng,... gây bệnh.
- Nguyên nhân gây bệnh : Hiểu theo nghĩa rộng hơn, bao gồm tác nhân và các yếu tố gây bệnh khác như môi trường, chế độ dinh dưỡng,...